

elnyert jogokról és szabadságokról senki kedvéért nem fogunk lemondani! Éljen
Ukrán Máramaros egyesülése anyaországával, Szovjet Ukrajnával!

Dicsőség hősi felszabadítóinknak, a Vörös Hadseregnek! Éljen atyánk, a Nagy
Sztálin!

*Sziget város polgári gyűlésének megbízásából
az elnökség*

Poporul, (Ziar Democrat), 1945. február 1.

34.

AZ MNSZ KOLOZSVÁRI TITKÁRSÁGÁNAK VÉDELME T KÉRŐ
LEVELE VOROSILOV MARSALLHOZ, ÉSZAK-ERDÉLY KATONAI
PARANCSNOKÁHOZ

Kolozsvár, 1945. január 30.

Marsall Úr!⁶⁵⁷

Észak-Erdély milliós magyar népességének egyetlen politikai szervezete a
Magyar Népi Szövetség, amely a dicső Vörös Hadsereg védelme alatt az új,
demokratikus, szabad élet alapjait fekteti le.

Annál elkeserítőbb az a tény, hogy Kolozsvár környékén a magyar parasztok
tömegei bizonyos dél-erdélyi román fasiszta hatóságok terrorja alatt élnek. Kolozs-
vár környékéről a dél-erdélyi tömegek küldötteik útján keresik fel titkárságunkat,
védelmet keresve és kérve a koncentrációs táborokba való tömeges elhurcolás és
az erőszak elől. A földrajzi helyzet és a szervezettségünk miatt kötelességünk
politikai segítséget nyújtani a Kolozsvár környéki dél-erdélyi magyaroknak, s
teljesíteni kérésüket, annál is inkább, mivel az itteni magyarok nyugtalanul kísérik
figyelemmel azok sorsát, akik jelenleg a román állam fennhatósága alatt élnek.

Tudnunk kell, hogy a román fasiszta hatalom az elmúlt négy évben fel akarta
áldozni a magyarokat az oroszok [sic!] elleni háborúban, ezért a magyarok a
hadkötelezettség elől [Észak-]Erdélybe menekültek. A helyi [magyar] hatóságok
nacionalista megfontolásból bizonyos védelmet biztosítottak számukra. A román
csendőrök jelenleg elfogják és koncentrációs táborba küldik ezeket az embereket,
azzal a váddal, hogy háborús bűnösök. Ott a koncentrációs tábortól élet minden
borzalma vár rájuk.

Ezzel az ürüggyel éppen azokat viszik el, akik az elmúlt időkben a kommunista
mozgalom vezéregyéniségei voltak. (Pl. a Torda megyei Tordaszentlászló előljáró-
ját.) A helyi [román] hatóságok hamis jegyzőkönyvekkel dolgoznak, a valóságnak
nem megfelelő tényeket írnak le a kihallgatott magyar lakos rovására, pl. mintha
az hitlerista és vasgárdista lett volna. Ha a kihallgatott nem akarja aláírni a saját
halálos ítéletét tartalmazó jegyzőkönyvet, akkor addig verik és fenyegetik, amíg
alá nem írja.

E fenyegető veszély elől a magyarok százai menekültek Észak-Erdélybe, az
oroszok védelmét keresve.

Az észak-erdélyi milliós [magyar] tömeg, melynek 90%-át a proletariátus teszi
ki, a magyar nemzetiségi szervezet segítségét kéri, hogy a Kolozsvár környéki,
dél-erdélyi demokratikus néptömegek ne válhassanak a [román] sovinizmus áldo-
zatává.

657 Kézzel áthúzva. A továbbiakban a kisatírozott részeket (melyek nem olvashatók) nem jelöljük.

Az észak-erdélyi magyarok a huszonnégy éves nemzeti elnyomás és a négy éves fasiszta uralom után, a szovjet hadvezetés védelme alatt állva a történelemben először élvezik a politikai szabadságot, s egyhangúlag követelik, hogy ez a helyzet állandósuljon.

Az észak-erdélyi magyarok szempontjából ugyanilyen fontos, hogy a politikai szabadságjogot terjesszék ki a városon kívülre is, s a nemzeti egyenjogúság is mihamarabb biztosítva legyen. A kolozsvári magyarok az erdélyi magyarság nevében mély hálájukat fejezik ki Sztálin Marsallnak és a szabadságot hozó Vörös Hadseregnek azért, hogy Észak-Erdély magyar tömegeit megszabadította a mérhetetlen szenvedésektől, s azt kérik, hogy a jövőben se tagadja meg tőlük a védelmet.

*Mély tisztelettel:
A Magyar Népi Szövetség titkársága
Kolozsvár, Farkas u. 7.*

Erdélyi Múzeum-Egyesület Levéltára, Nagy György-hagyaték, Demeter János gyűjtemény, sz. n. kézzel írott, cirill betűs, orosz nyelvű fogalmazvány.

MELLÉKLET:

Господин Маршал!

У миллионных венгерских масс Северной Трансильвании единственная политическая организация – Венгерский Народный Союз, который под покровительством славной Красной Армии организует основы новой демократической свободной жизни.

Тем печальнее тот факт, что в окрестностях Коложвара венгерские крестьянские массы живут под террором отдельных южно-трансильванских румынских, фашистских властей. Из окрестностей Коложвара южно-трансильванские массы посредством своих посланных посещают наше секретарство и прося защиты против массовых ураний в концлагери и битья. Из-за географического положения и организованности не можем отказать в политической защите южно-трансильванским венгерцам окрестности Коложвара, а так же и в том, чтоб не исполнить их просьбу, тем более, что здешние венгерцы беспокойно следят за судьбой тех, кто в настоящее время живет под румынской государственной властью.

Мы должны знать, что прошлые четыре года румынские фашистские власти хотели пожертвовать венгерцев в войне против русских и поэтому венгерцы от военной повинности бежали в Трансильванию. Местные власти по националистическим причинам оказали им некоторую защиту. Румынские жандармы теперь этих арестуют и отправляют в концлагери с тем, что они военные виновники. Там ждут их все ужасы концлагерной жизни.

Под этим поводом как раз увозят тех, которые в прошлые времена были передовые люди коммунистического движения. (Например старосту Савадисма? села Сэнтласло в губ. Турда). Местные власти работают с помощью ложных протоколов, действительности не соответствующие факты записывают во вред допрашиваемого венгерского жителя. Как например: якобы он был гитлеровец и железногвардеец. Если допрашиваемый не хочет подписать, то бьют его до тех пор и угрожают пока подпишет протокол, обвиняющий его в смертельном осуждении.

Из-за этой угрожающей опасности, сотни венгерцев бежит в Северную Трансильванию ища защиты Русских.

Северно-трансильванская миллионная масса 90% которой есть городская пролетария, путем венгерской национальной организации просит оказать помощь южно-трансильванским демократическим народным массам окрестности Коложвара, и не позволить пасть им жертвою шовинизма.

Северно-трансильванские венгерцы после 22-х летней националистической подавленности и после 4-х летнего фашистского господства, под защитой Советского Военного Командования в истории впервые наслаждаются настоящей политической свободой и единогласно желают, чтоб это положение было постоянным.

В интересах северо-трансильванских венгерцев важно так же, чтоб политическая свобода была бы распространена и за городом и национальное равноправие непосредственной близости тоже было бы обеспечено.

Венгерцы Коложвара передают глубокую благодарность всех северо-трансильванских венгерцев Маршалу Сталину и свободу несущей Красной Армии за то, что в Северной Трансильвании спасены от неизмеримых страданий венгерские массы и просят, чтоб не отрицали бы эту защиту и в будущем.

1945. I. 30.

С выдающимся
уважением:
Секретарство Венгерского Народного Союза
Коложвар. ул. Фаркаш № 7.

35.

A MÁRAMAROSI RUSZINOK KONGRESSZUSÁNAK KÉRVÉNYE
SZTÁLIN MARSALLHOZ
A SZOVJET-UKRAJNÁHOZ VALÓ CSATOLÁSUKRÓL

Máramarossziget, 1945. február 4.

Moszkva, Kreml.

Szeretett Atyánk, Jozsif Visszarionovics!

Messziről, a Tisza partjáról, az ukrán Máramarosból küldjük őszinte üdvözlésünket a testvéri segítségért, amit népünknek a nehéz időkben adott és amiért felszabadított az idegen igából.

Az ősi ukrán Máramaros, több mint 30.000 lélekkel a 17 tiszta ukrán községből, a nem túl távoli múltban leírhatatlan politikai és nemzeti körülmények között élt. A mi népünk minden szempontból ki volt szolgáltatva az idegen uralomnak. Az orosz-ukrán törzstől elszakadva, a nemzeti létéért határozott és egyenlőtlen harcot folytatott több mint kilencszáz éven át.

Erdőink, legelőink, termőföldjeink és sóbányáink idegen népek prédájául estek. Népünk a győztesek rabja lett. A megszállók elvették a vérrel öntözött földjeinket és népünket halálra ítélték.

Még azt a jogunkat is elrabolták, hogy ukránoknak nevezhessük magunkat és gúnyosan „magyar ruténoknak” neveztek. Azt, aki ukránnak merete nevezni magát, a legnagyobb kínoknak vetették alá.

Kilencszáz éves harcunk során sok vér és könny folyt és sok sóhaj emelkedett a magasságos ég felé. Egyetlen jogunk csak az volt, hogy szülessünk, meghaljunk és rabok legyünk.

A magyarok után a románok ígáztak le minket, akik 1919-ben a Saint-Germaini béke után erővel elszakítottak Ukrán Kárpátaljától és Romániához láncoltak. Ugyanolyan zsarnokian viselkedtek, mint korábban a magyarok. Amíg ők uralkodtak az ukrán Máramarosban, a Tisza partján 17 tiszta ukrán községben egyetlen ukrán nyelvű iskola sem volt, a gyerekeket arra kényszerítették, hogy idegen nyelven tanuljanak, hogy ily módon analfabétizmusban és sötétségben maradjunk, megfosztva nemzeti méltóságunktól és kultúránktól. Nem engedték, hogy ukrán könyveket és újságokat olvassunk. A csendőrök minden ukrán nyelvű irodalmi terméket elkoboztak. Még az „ukrán” elnevezést is szigorúan betiltották. Azokat pedig, akik mégis csak ukránnak merték nevezni magukat, ellenőrizték, bebörtönözték őket, hogy lehetetlenné tegyék a néppel való kapcsolatukat. Azokat a falusiakat, akik ukrán nyelvű iskolákat merészelték kérni, a börtönnel fenyegettek, üldözték és gyötörték őket.